

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง ระดับของภาษา

ครูผู้สอน ครูวาสนา โพธิวงศ์

ครูชลภักดี คงกำเนียด

เขาเวียนศีรษะจนเข้าโรงพยาบาล

แม่ปวดหัวกับลูกชายตัวดี

ยายปวดกบาลกับเด็กที่ดื้อซน

ศิโรษะ

หัว

กบาล

ระดับของภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของภาษาแต่ละระดับได้
๒. จำแนกคำและข้อความได้ถูกต้องตามระดับภาษา
๓. มีมารยาทในการสื่อสาร

ระดับของภาษา

แบ่งได้ ๓ ระดับ

ระดับของภาษา

ภาษาทางการ

ภาษากึ่งทางการ

ภาษาไม่เป็นทางการ

๑. ภาษาระดับทางการ

เป็นภาษาที่มีแบบแผนตามหลักไวยากรณ์
ใช้ในการประชุม การติดต่อกับทางราชการ หรือ
ธุรกิจการงาน หรือใช้ในการเขียนตำราวิชาการ
เป็นต้น

ตัวอย่าง

๑. บ้านเมืองไทยเรา ดำรงมั่นคงมาช้านาน
เพราะคนไทยทุกคนมีความพร้อมเพรียงอัน
เข้มแข็ง

ตัวอย่าง

๒. ปัจจุบันประเทศไทยเกิดปัญหาการทุจริต
จากนักการเมือง ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่าง
เร่งด่วน

ตัวอย่าง

๓. ในอนาคตแผ่นดินไหวจะเกิดขึ้นและรุนแรงมากขึ้น เพราะแผ่นดินไหวแต่ละครั้งมีผลกระทบต่อเปลือกโลก

๒. ภาษาระดับกึ่งทางการ

เป็นภาษาที่ใช้สื่อสาร ที่ลดความเป็นทางการลง เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกัน ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น การพูดทางวิทยุ

ตัวอย่าง

๑. คนไทยส่วนใหญ่เคารพผู้ที่อาวุโสกว่า
เพราะเชื่อว่ามีประสบการณ์มากกว่า

ตัวอย่าง

๒. การขนส่งทางบกช้ากว่าทางน้ำ
เพราะรถติด

ตัวอย่าง

๓. กินของไทย ใช้ของไทย ร่วมใจ
กันประหยัด เป็นคำขวัญยอดนิยมใน
ปีท่องเที่ยวไทย

๓. ภาษาไม่เป็นทางการ

เป็นภาษาที่ใช้ในการพูดส่วนตัวกับบุคคล
ที่สนิทสนมคุ้นเคย เช่น สมาชิกในครอบครัว
เพื่อนสนิท

ตัวอย่าง

๑. เท่าที่พบมา คือ การทำงานของนักเรียน
มีความตั้งใจเรียนและทำงานดีพอสมควร

ตัวอย่าง

๒. สมศรีเธอควรตั้งใจเรียนมากกว่านี้นะ
พ่อแม่ส่งให้มาเรียนไม่ใช่ให้มานั่งเล่นไปวัน ๆ

ตัวอย่าง

๓. กวินเธอเป็นคนซื่อสัตย์ใคร ๆ ก็ปลื้มเธอ
ในเรื่องนี้

เปรียบเทียบ

ระดับของภาษา

เปรียบเทียบระดับของภาษา

ภาษาทางการ

ภาษากึ่งทางการ

ภาษาไม่เป็น
ทางการ

บิดา

คุณพ่อ

พ่อ

มารดา

คุณแม่

แม่

ข้าพเจ้า

ดิฉัน, ผม

ฉัน, ข้า

เปรียบเทียบระดับของภาษา

ภาษาทางการ

ภาษากึ่งทางการ

ภาษาไม่เป็น
ทางการ

รับประทาน

ทาน

กิน

หนังสือรับรอง

ใบรับรอง

ใบรับรอง

ใบอนุญาตขับขี่

ใบขับขี่

ใบขับขี่

เปรียบเทียบระดับของภาษา

ภาษาทางการ

ภาษากึ่งทางการ

ภาษาไม่เป็น
ทางการ

ประทับใจตรา

ดีตรา

ดีตรา, ปุ่มตรา

ฉมาปนกิจศพ

ปลงศพ

เผาศพ

โรงภาพยนตร์

โรงหนัง

โรงหนัง

กิจกรรม “พาฉันทกลับบ้าน”

ให้นักเรียนนำคำที่ครูกำหนดให้ไปใส่

ลงในตารางให้ถูกต้องตามระดับของภาษา

แก่

เหล่า

ดิฉัน

บรรจุกล่อง

ศึกษา

ขี้เกียจ

ต้องการ

ทัศนजर

เสียชีวิต

กิจกรรม “พาฉันกลับบ้าน”

ภาษาทางการ

ภาษากึ่งทางการ

ภาษาไม่เป็น
ทางการ

ศึกษา

ต้องการ

แก

ดิฉัน

เสียชีวิต

เหล่า

ทัศน اجر

บรรจุกล่อง

ชี้แจง

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

นักเรียนทำใบงานที่ ๓

เรื่อง ระดับของภาษา

กิจกรรมครู

๑. แจกใบงานที่ ๓
๒. - สังเกตการทำงานของนักเรียน
- ให้คำแนะนำแก่นักเรียน
๓. ตรวจสอบและประเมินใบงานที่ ๓

กิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง ระดับของภาษา
๒. เมื่อทำเสร็จให้ส่งที่ครูประจำวิชา

ใบงานที่ ๓

เรื่อง ระดับของภาษา

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาพัฒนาชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกใส่ระดับภาษาให้เหมาะสม

ระดับทางการ ระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการ

๑. “ขอพระบรมเสนาภาพแห่งสมเด็จพระพุทธมหากษัตริย์อิธราช คู่ครองประเทศชาติและประชาชนชาวไทยให้ผ่านพ้นพิบัติทั้งปวง บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วมณฑล บันดาลความร่มเย็นแก่เอกนิกรชน ครอบคามเขตขอบอันทสิมาประเทศไทย”
.....
๒. “ช่วงเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่มีความขยันมุ่งมั่นจะเข้ามหาวิทยาลัย จะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบกาย ทั้งสิ้น ยกเว้นสิ่งที่จะสามารถทำให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ชีวิตนักเรียนมัธยมจึงมีแต่ตัว ก็หาไม่เล่นกิจกรรมไม่ทำ เพราะเวลาทั้งหมดจะต้องใช้ท่องตำราอย่างเดียว”
.....
๓. “เอ๊ย! ใครเอาหูตาดูมาโยนไว้ในวัดวะ เหม็นวายร้ายเลย” อีกคนหนึ่งค้านว่า “ข้าไม่เห็นมีหนูนี้หว่า” แหงหน้าขึ้นทำจุกย่น “ปู่บุญแกคงทำกับข้าวทิ้งไว้จนบูดเหม็นน่าละมั้ง”
.....
๔. “บทละครไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้น เพื่ออ่านและแสดงรูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือ บทละครว่า ต่อมามีการปรับปรุงละครว่าให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตก จึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น”
.....
๕. “สมชายพาพ่อเดินทางไปหาใบขับขี่รถยนต์ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาอำเภอปราณบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ผ่านมาเอง”
.....

ใบงานที่ ๓

เรื่อง ระดับของภาษา

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเปลี่ยนคำจากภาษาไม่เป็นทางการต่อไปนี้เป็นภาษาทางการให้ถูกต้อง

ข้อที่	ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๑	โรงหนัง	
๒	ผ้าเม็ย	
๓	ตาย	
๔	รถเมล์	
๕	พูดโกหก	
๖	งานแต่ง	
๗	ห้องแอร์	
๘	ดีตรา	
๙	แสดมปี	
๑๐	ใบขับขี่	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้
แล้วใส่ระดับภาษาให้เหมาะสมกับข้อความ

ระดับทางการ

ระดับกึ่งทางการ

ระดับไม่เป็นทางการ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

๑. “ขอพระบรมเดชาานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช
ค้ำครองประเทศชาติและประชาชนชาวไทยให้ผ่านพ้นพิบัติทั้งปวง
บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วมณฑล บันดาลความร่มเย็น
แก่อเนกชนนิกรครบคามเขตขอบขัณฑสีมาประเทศไทย”

.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

๒. “ช่วงเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่มีความขยันมุ่งมั่นจะเข้ามหาวิทยาลัย จะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบกายทั้งสิ้น ยกเว้นสิ่งที่จะสามารถทำให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ชีวิตนักเรียนมัธยมจึงมีแต่ตัวกีฬาไม่เล่น กิจกรรมไม่ทำ เพราะเวลาทั้งหมดจะต้องใช้ท่องตำราอย่างเดียว”

.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

๓. “เฮ้ย! ใครเอาหนูตายมาโยนไว้ในวัดวะ เหมือนวายร้ายเลย”
อีกคนหนึ่งค้านว่า “ข้าไม่เห็นมีหนูนี้หว่า” แหงนหน้าขึ้นทำจมูกย่น
“ปู่บุญแกคงทำกับข้าวทิ้งไว้จนบูดเหม็นเน่าละมั้ง”

.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

๔. “บทละครไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้น เพื่ออ่านและแสดง
รูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือ บทละครรำ ต่อมามีการปรับปรุงละครรำ
ให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตก จึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น
ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น”

.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

๕. “สมชายพาพ่อเดินทางไปทำใบขับขี่รถยนต์ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาอำเภอปราณบุรี เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ผ่านมานี้เอง”

.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๑. โรงหนัง	
๒. ผ้าเม็ย	
๓. ตาย	
๔. รถเมล์	
๕. พุดโกหก	

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๖. งานแต่ง	
๗. ห้องแอร์	
๘. ตีตรา	
๙. แสทมป์	
๑๐. ใบขับขี่	

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ระดับของภาษา

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนอกจากผู้จะใช้จะคำนึงถึงการใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์กาลเทศะ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ ระดับภาษา ซึ่งอาจแบ่ง ภาษาเป็นระดับต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

คำนาม เราจะใช้เฉพาะในภาษาระดับกึ่งทางการและระดับไม่เป็นทางการเท่านั้น หากนำไปใช้เป็น เช่น โรงจำนำ > สถานธนาภิคาราะห์, โรงพัก > สถานีตำรวจ, หมู > สุกร, ควาย > กระบือ, หมา > สุนัข ฯลฯ

คำกริยา คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัด เช่น ตาย > ถึงแก่กรรม เสีย ล้ม, กิน > ทาน รับประทาน บริโภค ฯลฯ

คำวิเศษณ์ บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเองหรืออาจใช้ในภาษาระดับ กึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี๊ยจัด เย็นเจี๊ยบ วิ่งเต็มเหยียด พาดเต็มเหนี่ยว เยอะแยะ ฯลฯ

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ระดับภาษา	โอกาสและสถานที่	ลักษณะภาษาที่ใช้
๑. ภาษาระดับทางการ	๑. การเขียนหนังสือราชการ ๒. การประชุมทางวิชาการ ๓. การประกาศของราชการ ๔. งานวิชาการต่าง ๆ	เป็นภาษาที่มีแบบแผน ใช้ในภาษาราชการ/ทางการ เช่น ประกาศ เอกสารทางราชการ งานวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย
๒. ภาษาระดับกึ่งทางการ	๑. การประชุมกลุ่มย่อย ๒. การประชุมในโรงเรียน ๓. การประชุมกลุ่มนักศึกษา/นักเรียน ๔. การพูดกับบุคคลทั่วไป ๕. การพูดรายงานข่าว	ระดับภาษาลดความเป็นทางการลงจาก ระดับทางการ เนื้อหามักเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไป และพูดรายงาน ข่าวต่าง ๆ ยกเว้นข่าวในพระราชสำนัก เพราะใช้ภาษาระดับทางการ
๓. ภาษาระดับไม่เป็น ทางการ (ภาษาระดับ กันเอง/ระดับปาก)	๑. สนทนากับบุคคลที่สนิทสนม ๒. การพูดในเฉพาะกลุ่ม ๓. การสนทนาทางเฟซบุ๊ก ๔. การสนทนาในครอบครัว ๕. การสนทนาในกลุ่มเพื่อน	ภาษาที่ใช้จะเป็นลักษณะของ คำชี้แจงหรือเป็นคำที่เข้าใจ ความหมายตรงกันระหว่างกลุ่ม บางคำเป็นคำคะนองที่ไม่ค่อยสุภาพ เป็นคำสแลง มักมีคำอุทานขานรับ

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ตัวอย่าง

- ๑. ระดับทางการ**
  - บ้านเมืองไทยเรา ดำรงมั่นคงมาช้านาน เพราะคนไทยทุกคนมีความพร้อมเพรียงอันเข้มแข็ง
  - ปัจจุบันประเทศไทยเกิดปัญหาการทุจริตคดโกงจากนักการเมือง ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน
- ๒. ระดับกึ่งทางการ**
  - คนไทยส่วนใหญ่เคารพผู้ที่อาวุโสกว่า เพราะเชื่อว่ามีประสบการณ์มาก่อน
  - การขนส่งทางบกช้ากว่าทางน้ำ เพราะรถติด
- ๓. ระดับไม่เป็นทางการ**
  - เท่าที่พบมาคือ การทำงานของนักเรียน มีความตั้งใจเรียนและทำงานดีพอสมควร
  - สมศรีเธอควรตั้งใจเรียนมากกว่านี้นะ พ่อแม่ส่งให้มาเรียนไม่ใช่ให้มานั่งเล่นไปวัน ๆ

ตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับของภาษา

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่ระดับภาษาให้เหมาะสมกับข้อความ

ระดับทางการ

ระดับกึ่งทางการ

ระดับไม่เป็นทางการ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับของภาษา

๑. “ขอพระบรมเดชาอนุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช
คุ้มครองประเทศชาติและประชาชนชาวไทยให้ผ่านพ้นพิบัติทั้งปวง
บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วมณฑล บันดาลความร่มเย็น
แก่อนิจกรรมชนครบคามเขตขอบชั้นฟ้ามาประเทศไทย”

ระดับทางการ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับของภาษา

๒. “ช่วงเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่มีความขยันมุ่งมั่นจะเข้ามหาวิทยาลัย จะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบกายทั้งสิ้น ยกเว้นสิ่งที่จะสามารถทำให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ชีวิตนักเรียนมัธยมจึงมีแต่ตัวกีฬาไม่เล่น กิจกรรมไม่ทำ เพราะเวลาทั้งหมดจะต้องใช้ท่องตำราอย่างเดียว”

ระดับกึ่งทางการ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับของภาษา

๓. “เฮ้ย! ใครเอาหนุตายมาโยนไว้ในวัดวะ เหมือนวายร้ายเลย” อีกคนหนึ่งค้านว่า “ข้าไม่เห็นมีหนุนี้หว่า” แหงนหน้าขึ้นทำจมุกย่น “ปู่บุญแกคงทำกับข้าวทิ้งไว้จนบูดเหม็นเน่าละมั้ง”

ระดับไม่เป็นทางการ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับของภาษา

๔. “บทละครไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้น เพื่ออ่านและแสดงรูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือ บทละครรำ ต่อมามีการปรับปรุงละครรำให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตก จึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น”

ระดับทางการ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับของภาษา

๕. “สมชายพาพ่อเดินทางไปทำใบขับขี่รถยนต์ที่สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาอำเภอปราณบุรี เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ผ่านมานี้เอง”

ระดับไม่เป็นการ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๑. โรงหนัง	โรงภาพยนตร์
๒. ผัวเมีย	สามีภรรยา
๓. ตาย	ถึงแก่กรรม, เสียชีวิต
๔. รถเมล์	รถประจำทาง
๕. พุดโกหก	พูดเท็จ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ระดับของภาษา

ภาษาไม่เป็นทางการ	ภาษาทางการ
๖. งานแต่ง	งานมงคลสมรส
๗. ห้องแอร์	ห้องปรับอากาศ
๘. ตีตรา	ประทับตรา
๙. แสตมป์	ตราไปรษณียากร
๑๐. ใบขับขี่	ใบอนุญาตขับขี่

คำถามชวนคิดพินิจความรู้

นักเรียนจะนำความรู้เรื่อง ระดับของภาษา
ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

๒. ใบงานที่ ๔

เรื่อง การเขียนบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

